

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 448/2018-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 201/2013, za účasti Okresného súdu Bratislava I takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 201/2013 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 201/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Erika Šablatúru, Holíčska 13, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 13, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 201/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh a vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 201/2013 vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu stranou napadnutého konania, predmetnom ktorého je rozhodovanie o žalobe vo veci náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v sume 10 000 €, smerujúcej proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“).

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom svoju sťažnosť odôvodňuje najmä takto:

„Sťažovateľ dňa 15. 10. 2013 podal žalobu proti Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky vo veci náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Vec bola na konajúcom súde, č. k. 18 C/201/2013 pridelená sudcovi [REDAKOVANÉ]. Menovaná sudkyňa vo veci konala neodborne a dňa 20. 02. 2014 vyrubila za podanú žalobu súdny poplatok vo výške 600.00 Eur, ktorý však bol stanovený nesprávne. Až po sťažnosti zo dňa 13. 05. 2014 bol vyrubený súdny poplatok správne vo výške 20.00 Eur...

Prvé pojednávanie vo veci sa konalo až dňa 20. 04. 2017, teda po 42 mesiacoch od podania žaloby, t. j. po 3,5 roka od podania žaloby... Sťažovateľ podal dňa 02. 01. 2018 na Okresný súd Bratislava I sťažnosť na prieťahy v konaní. Sťažnosť vybavovala predsedníčka okresného súdu, ktorá v liste - upovedomení o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 08. 02. 2018, čís.: 1 Spr V/3/2018 oznámila sťažovateľovi, že sťažnosť na prieťahy v konaní je dôvodná, nakoľko súd v uvedenej veci nekonal bezodkladne.

Predsedníčka okresného súdu sa sťažovateľovi za vzniknuté prieťahy ospravedlnila a prisľúbila, že vyzve zákonnú sudkyňu, aby vo veci konala bez ďalších prieťahov v konaní. Sťažovateľ k veci uvádza, že od podania žaloby po konanie prvého pojednávania prešlo 3,5 roka, čo je doba dlhá aj na podmienky Slovenska a čas ktorý už prešiel nie je možné kompenzovať len formálnym ospravedlnením a výzvou konajúcej sudkyňi, aby vo veci konala bez prieťahov...

Sťažovateľ sa dlhodobo nachádza v stave právnej neistoty, keď činnosť súdu je v uvedenej veci nesystémová až chaotická o čom svedčí aj vyjadrenie predsedníčky súdu, že sústavne sa menia zákonní sudcovia a terajšia zákonná sudkyňa je v konaní už štvrtým zákonným sudcom. V súčasnej dobe konajúci súd nemá ani vytýčené pojednávanie. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva za porušenie základných práv a slobôd patrí občanom kompenzácia, preto sa sťažovateľ domáha aj satisfakcie v sume 6 000,00 € s poukazom, že nečinnosť súdu bola v trvaní 42 mesiacov, čo sa nedá akceptovať a ani ospravedlniť.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ]... upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis. zn.: 18 C/201/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prietáhov, a aby vo veci konal ako nezávislý a nestranný súd.

3. [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadosťučinenie 6 000,00 € (slovom šesťtisíc €), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (nálezu).

4. JUDr. Erikovi Šablatúrovi, advokátovi priznáva trovy konania / trovy právneho zastúpenia 420,06 €... ktoré je súd povinný zaplatiť na účet advokáta... do dvoch mesiacov od tohto rozhodnutia (nálezu).“

Uznesením č. k. IV. ÚS 448/2018-18 z 1. augusta 2018 ústavný súd sťažnosť sťažovateľa prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 201/2013 zistil nasledujúci priebeh napadnutého konania:

1. Dňa 15. októbra 2013 sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v sume 10 000 €, smerujúcu proti žalovanej. Skutkovým základom žalovaného nároku na náhradu škody boli zbytočné prietahy spôsobené okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 61/2006 [a tiež Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v súvisiacom konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 352/2010, pozn.], ktorého bol sťažovateľ účastníkom (stranou) v procesnom postavení žalobcu. Porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 20 C 61/2006 ústavný súd vyslovil v náleze sp. zn. II. ÚS 300/2010 z 23. septembra 2010 (právoplatnom 18. októbra 2010).

2. Dňa 29. októbra 2013 okresný súd vyzval žalovanú, aby sa vyjadrila k žalobe sťažovateľa.

3. Dňa 18. novembra 2013 bolo okresnému súdu doručené podanie žalovanej, v ktorom (v podstate) uviedla, že k meritu žaloby sa nebude vyjadrovať, keďže „*podľa všetkého*“ v tom čase zo žaloby nebol zaplatený zákonom ustanovený súdny poplatok v sume 20 €.

4. Dňa 20. februára 2014 okresný súd vyzval sťažovateľa ako žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania v sume 600 €.

5. Dňa 13. mája 2014 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania v sume 20 €.

6. Dňa 28. mája 2014 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok z návrhu na začatie konania v sume 20 €.

7. Dňa 30. júna 2014 okresný súd uznesením rozhodol, že konania vedené pod sp. zn. 18 C 201/2013 a sp. zn. 10 C 144/2012 nespája na spoločné konanie (spojenie označených konaní sťažovateľ navrhoval v žalobe, pozn.).

8. Dňa 19. novembra 2014 zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania na 24. február 2015.

9. Dňa 19. decembra 2014 žalovaná doručila okresnému súdu svoje vyjadrenie k žalobe.

10. Dňa 16. februára 2015 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie označené ako „*rozšírenie žaloby o ďalšie skutky, ktoré súvisia s prejednávanou vecou*“.

11. Okresný súd prípisom z 20. februára 2015 stranám konania oznámil, že pojednávanie nariadené na 24. február 2015 sa z dôvodu zániku funkcie sudkyne prejednávajúcej vec ruší. Vec bola 16. marca 2015 na základe dodatku k rozvrhu práce pridelená novej zákonnej sudkyňi.

12. Dňa 14. júla 2015 bola vec na základe dodatku k rozvrhu práce pridelená na prejedanie a rozhodnutie novej zákonnej sudkyňi.

13. Dňa 9. decembra 2015 bola vec na základe dodatku k rozvrhu práce pridelená na prejedanie a rozhodnutie novej zákonnej sudkyňi.

14. Dňa 15. februára 2017 zákonná sudkyňa nariadila termín pojednávania vo veci na 20. apríl 2017.

15. Dňa 5. apríla 2017 sťažovateľ doručil okresnému súdu podanie, v ktorom navrhol prerušenie napadnutého konania z dôvodu, že podal sťažnosť ústavnému súdu, v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

16. Dňa 20. apríla 2017 okresný súd na pojednávaní (za neprítomnosti sťažovateľa, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil, pozn.) uzneseniami nepripustil zmenu žaloby v zmysle návrhu sťažovateľa zo 16. februára 2015 a zamietol jeho návrh na prerušenie konania. Pojednávanie okresný súd odročil na 21. september 2017.

17. Dňa 21. septembra 2017 sťažovateľ na pojednávaní vzniesol námietku zaujatosti proti všetkým sudcom Okresného súdu Bratislava I a pojednávanie bolo odročené na neurčito „za účelom rozhodnutia o ďalšom postupe v predmetnom konaní s poukazom na vznesenú námietku zaujatosti“.

18. Dňa 27. septembra 2017 okresný súd predložil spis krajskému súdu na účel rozhodnutia o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľom.

19. Dňa 3. októbra 2017 krajský súd vrátil spis okresnému súdu s tým, že sťažovateľ ako žalobca o skutočnostiach, ktorými odôvodňoval vznesenú námietku zaujatosti sudcov okresného súdu, vedel už pri podávaní žaloby v roku 2013, a preto sa na jeho námietku zaujatosti ako oneskorene podanú neprihliada a vec nadriadenému súdu nemala byť predložená [§ 53 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)].

20. Dňa 27. marca 2018 bola vec prejednaná na pojednávaní, ktoré bolo na základe žiadosti sťažovateľa o poskytnutie časového priestoru na mimosúdne prerokovanie veci so žalovanou odročené na 25. september 2018.

Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľa. Na výzvu ústavného súdu reagovala predsedníčka okresného súdu, ktorá v prípise sp. zn. 1 SprV 202/2018 z 21. apríla 2018 okrem iného uviedla:

„... sťažovateľ podal dňa 02. 01. 2018 na tunajší súd sťažnosť... na prieťahy v konaní sp. zn. 18 C 201/2013. Potvrdzujem, že v správnom denníku evidujeme túto sťažnosť pod sp. zn. 1 SprV/3/2013. Sťažnosť sťažovateľa zo dňa 02. 01. 2018 bola vybavená Upovedomením zo dňa 08. 02. 2018 o spôsobe vybavenia sťažnosti, ktoré obsahuje aj

prehľad jednotlivých úkonov súdu v období od 20. 02. 2015 do 23. 10. 2017 (od vybavenia predchádzajúcej sťažnosti sťažovateľa zo dňa 03. 12. 2014). V časti, ktorou sťažovateľ namietal prietahy v konaní sp. zn. 18 C 201/2013 bola sťažnosť zo dňa 02. 01. 2018 vyhodnotená ako dôvodná.

... Prvá sťažnosť sťažovateľa zo dňa 03. 03. 2014 bola evidovaná pod sp. zn. Spr 2097/2014 a sťažovateľ v nej... namietal vyrubenie nesprávnej výšky súdneho poplatku za žalobu. Sťažnosť sťažovateľa zo dňa 03. 03. 2014 bola vybavená Upovedomením zo dňa 04. 05. 2014 o spôsobe vybavenia sťažnosti a bola vyhodnotená ako neprípustná, nakoľko smerovala proti procesnému postupu súdu v konaní sp. zn. 18 C 201/2013.

Druhou sťažnosťou zo dňa zo dňa 03. 12. 2014, evidovanou pod sp. zn. Spr 2005/2015, sťažovateľ namietal prietahy v konaní sp. zn. 18 C 201/2013. Sťažnosť sťažovateľa zo dňa 03. 12. 2014 bola vybavená Upovedomením zo dňa 03. 02. 2015 o spôsobe vybavenia sťažnosti, ktoré obsahuje aj prehľad jednotlivých úkonov súdu v období od podania žaloby do 22. 01. 2015 a bola vyhodnotená ako nedôvodná so záverom, že súd v konaní sp. zn. 18 C 201/2013 priebežne koná a dôvodnom predĺžení nariadenia prvého pojednávania bola potreba rozhodovania o spojení vecí skonanim 10 C 144/2012 a procesná príprava veci na pojednávanie.

... Tunajší súd vo veci nekonal vždy bezodkladne, ako je zrejmé i z priloženého Upovedomenia zo dňa 08. 02. 2018 o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 02. 01. 2018, ktoré obsahuje aj prehľad úkonov súdu v období od 20. 02. 2015 do 23. 10. 2017, čo bolo podľa môjho názoru zapríčinené tým, že v konaní došlo tri krát k zmene zákonného sudcu a vec bola od začiatku konania doposiaľ pridelená na prejednanie štyrom zákonným sudcom.

Ako je zrejmé z prehľadu úkonov v Upovedomení zo dňa 08. 02. 2018 o spôsobe vybavenia sťažnosti zo dňa 02. 01. 2018, súd od 15. 02. 2017 ďalej konal bez prietahov. Súd i naďalej riadne koná. Dňa 13. 02. 2018 súd vytýčil termín pojednávania na deň 27. 03. 2018 a požiadal o zapožičanie spisov tunajšieho súdu sp. zn. 20 C 61/2006 a 10 C 144/2012. Dňa 27. 03. 2018 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na termín 25. 09. 2018, a to vzhľadom na návrh sťažovateľa o odročenie pojednávania na dlhší termín z dôvodu mimosúdneho vyriešenia sporu a opätovného predloženia svojej žiadosti novému ministrovi spravodlivosti, ku ktorému nemala protistrana výhrady.

Ohľadom sťažovateľom namietaného dlhého časového obdobia do vytýčenia prvého pojednávania vo veci, ktoré sa konalo dňa 20. 04. 2017, s poukazom na vyjadrenie zákonnej sudkyne zo dňa 17. 04. 2018, dávam do Vašej pozornosti, že na pojednávanie dňa 20. 04. 2017 sa sťažovateľ nedostavil. Pred uskutočnením pojednávania, dňa 05. 04. 2017, podal návrh na prerušenie konania z dôvodu podanej sťažnosti Ústavnému súdu Slovenskej republiky, ktorým namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky... Na ďalšom termíne pojednávania dňa 21. 09. 2017 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči celému Okresnému súdu Bratislava I, v dôsledku čoho sa vec znova neprejedala a bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o podanej námietke zaujatosti. Následne konané pojednávania dňa 27. 03. 2018 bolo odročené vzhľadom na žiadosť sťažovateľa z dôvodu mimosúdneho riešenia sporu.

Ako je naznačené vyššie, mám zato, že k celkovej dĺžke konania prispel významnou mierou sťažovateľ z dôvodu jeho procesných návrhov. V jednom prípade sa sťažovateľ nedostavil na pojednávania súdu a požiadal o prerušenie konania z dôvodu namietania prieťahov v konaní na Ústavnom súde Slovenskej republiky, v ďalšom priebehu konania sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti a následne došlo k odročeniu pojednávania na žiadosť sťažovateľa z dôvodu mimosúdnych rokovaní. Je nepochybné, že strana sporu je oprávnená využívať zákonom ustanovené prostriedky na obhajovanie svojich práv, avšak úkony súdu, ktoré boli vykonané v súvislosti s takýmito procesnými úkonmi nemožno pričítať podľa môjho názoru na ťarchu konajúceho súdu.“

Predsedička okresného súdu k svojmu prípisu z 21. apríla 2018 pripojila aj vyjadrenie zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] zo 17. apríla 2018, ktorá v ňom okrem iného uviedla:

„Agenda oddelenia 18 C mi bola ako zákonnému sudcovi pridelená na vybavenie na základe Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava I dňa 08. 12. 2015.

V čase prevzatia agendy odd. 18 C sa v oddelení nachádzalo cca 500 nerozhodnutých a nevybavených vecí. Tieto spolu s novým nápadom priebežne riešim. Z časových a kapacitných dôvodov nebolo reálne prejsť všetky veci v oddelení, naštudovať ich, popri novému nápadu a vykonať v nich efektívny úkon a zabezpečiť vo všetkých

prevzatých právnych veciach kontinuálne konanie. Súhlasím s tým, že sústavné prerozdeľovanie spisov, nedostatok personálneho obsadenia súdov ako dôvodu prietahov v konaní nemôže ísť na vrub občana alebo subjektu, ktorému súd má poskytnúť ochranu jeho práv a oprávnených záujmov, avšak taktiež tieto skutkové okolnosti nemôžu byť dôvodom pre vyvodzovanie zodpovednosti voči momentálnemu zákonnému sudcovi, nakoľko sa jedná o objektívne okolnosti, ktoré sudca v rámci svojich možností nemôže ovplyvniť. Taktiež z rovnakých dôvodov nie je relevantná pre skúmanie otázky prietahov v konaní náročnosť sporu, nakoľko problém spočíva predovšetkým v otázke zaťaženia Okresného súdu Bratislava I a jeho sudcov, čo nie je žiadne novum.

V právnej veci sťažovateľa som vytyčila 1. termín pojednávania na 20. 04. 2017. ... Žalobca sa na pojednávanie nedostavil, neúčast' neospravedlnil a písomným podaním zo dňa 05. 04. 2017 žiadal prerušiť konanie z dôvodu podania ústavnej sťažnosti.

Ďalšie pojednávanie bolo vytyčené na deň 21. 09. 2017. Do termínu pojednávania žalobca podaním zo dňa 05. 05. 2017 zdokladoval dôvody svojej predchádzajúcej neúčasti na pojednávaní konanom dňa 20. 04. 2017. Na pojednávaní konanom dňa 21. 09. 2017 žalobca vzniesol námietku zaujatosti voči celému Okresnému súdu Bratislava I. O námietke zaujatosti rozhodoval Krajský súd v Bratislave, ktorý prípisom zo dňa 03. 10. 2017 vec vybavil inak a vrátil na ďalšie konanie tunajšiemu súdu. ... vo veci bolo vytyčené pojednávanie na 27. 03. 2018. Na pojednávaní konanom dňa 27. 03. 2018 žalobca požiadal o odročenie pojednávania na dlhší termín z dôvodu mimosúdneho vyriešenia sporu a opätovného predloženia svojej žiadosti novému ministrovi spravodlivosti. Žalovaná voči návrhu žalobcu nemala pripomienky a tak súd pojednávanie odročil na termín 25. 09. 2018.“

Sťažovateľ po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v reakcii na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu vo svojom podaní z 11. septembra 2018 prostredníctvom právneho zástupcu tiež uviedol:

„Z pohľadu sťažovateľa ako občana je potrebné uviesť, že okresný súd už takmer 20 rokov opakovane porušuje práva občanov, nekoná bez zbytočných prietahov, súd nie je konsolidovaný a jeho činnosť je chaotická a nesyetmová. Predsedníčka okresného súdu uviedla, že predmetný spor bol pridelený [REDAKOVANÉ], čo je už štvrtý zákonný

sudca. To len dokumentuje stav, že za posledné 4 roky je to už 4 sudca, čo len potvrdzuje pomery panujúce na súde.

Z pohľadu sťažovateľa je konanie súdu s poukazom aj na skúsenosť z minulosti súdne veci spis. zn.: 18 C 377/2004 a spis. zn.: 20 C 61/2006 nepochopiteľné a neakceptovateľné a závadou je aj to, že sudcovia odmietajú vykonávať listinné dôkazy. V predmetnom spore spis. zn.: 18 C 201/2013 konajúca sudkyňa na dotaz žalobcu, či bude vykonávať listinné dôkazy odpovedala, že nebude nakoľko boli doručené žalovanému. Žalovaný však popiera merito žaloby a tvrdí, že nie je preukázané protiprávne konanie, nie je preukázaná škoda a nie je príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a škodou. V otázke vykonávania dôkazov bude samozrejme podaná na súd námietka.“

Vzhľadom na oznámenia predsedníčky okresného súdu z 22. augusta 2018 a sťažovateľa z 11. septembra 2018, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam

pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o žalobe o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci možno považovať za štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V posudzovanej veci si sťažovateľ v napadnutom konaní uplatňuje nárok na náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená zbytočnými priet'ahmi v postupe okresného súdu v inom konaní, ktorého účastníkom (stranou) je aj sťažovateľ a v ktorom zbytočné priet'ahy boli vyslovené právoplatným nálezom ústavného súdu. Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 201/2013 pritom podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že v napadnutom konaní ide o zvlášť (právne alebo fakticky) zložitú vec. Ústavný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na skutočnosť, že ani z vyjadrení predsedníčky okresného súdu a zákonnej sudkyne nevyplýva, že by dĺžku napadnutého konania ospravedlňovali právnou alebo faktickou zložitou veci. Zložitou veci preto ústavný súd nepovažoval za skutočnosť, ktorá by podstatnejšou mierou prispela k celkovej (doterajšej) dĺžke napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (resp. strany sporu) je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu konštatuje, že k celkovej (doterajšej) dĺžke napadnutého konania prispelo aj správanie sťažovateľa ako žalobcu, ktorý svoje procesné oprávnenia využíval nie vždy efektívnym spôsobom (oneskorené podanie námietky zaujatosti proti všetkým sudcom okresného súdu, žiadosť o poskytnutie dlhšieho časového priestoru okresným súdom na účel rokovania o prípadnom mimosúdnom urovnaní sporu so žalovanou po takmer štyroch rokoch od začiatku súdneho konania). Podľa názoru ústavného súdu, zohľadňujúceho všetky okolnosti posudzovaného prípadu, však (negatívny) vplyv správania sťažovateľa na celkovú (doterajšiu) dĺžku napadnutého konania nebol rozhodujúci.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v časti I tohto nálezu vyplýva, že ide o konanie, ktoré je poznačené dlhodobou neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu (obdobie od 30. júna 2014 do 20. apríla 2017), keď okresný súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov (resp. strán) preskúmaného súdneho konania, ako aj jeho neefektívnou činnosťou (vyrubenie súdneho poplatku s'ťažovateľovi ako žalobcovi v nesprávnej výške, nadbytočné predloženie spisu krajskému súdu v súvislosti s podanou námietkou zaujatosti). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že prvé pojednávanie v napadnutom konaní okresný súd uskutočnil viac ako tri a pol roka po podaní žaloby.

Vo vzťahu k argumentácii (aktuálnej) zákonnej sudkyne, založenej (aj) na tvrdení o neprimeranom, resp. nadmernom zaťažení okresného súdu a jeho sudcov, ústavný uvádza, že v podobných súvislostiach už viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Na základe uvedených skutočností, zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, keď rozhodujúce dôvody neprimeranej (doterajšej) dĺžky napadnutého konania (trvajúceho na prvom stupni bez právoplatného meritórneho rozhodnutia päť rokov, pozn.) možno pričítať na vrub okresnému súdu (jeho dlhodobá, takmer tri roky trvajúca nečinnosť a neefektívny procesný postup v konaní, pozn.), ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 201/2013 porušené bolo (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo ešte v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo

alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa na základe argumentácie, ktorej podstatná časť je citovaná v časti I tohto nálezu, domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 6 000 €.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti preskúmvanej veci, najmä dlhé obdobie absolútnej nečinnosti okresného súdu, ak aj jeho neefektívny postup v posudzovanej veci, na druhej strane však aj skutočnosť, že k celkovej dĺžke napadnutého konania čiastočne prispel svojím správaním aj samotný sťažovateľ (pozri časť II bod 2 tohto nálezu, pozn.), ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade zodpovedá požiadavkám spravodlivosti a primeranosti priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 2 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si v sťažnosti podanej ústavnému súdu uplatnil nárok na náhradu trov konania spojených s jeho právnym zastúpením v sume 420,06 €, a to za dva úkony právnej

služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), pri odmene za jeden úkon právnej služby v sume 200,82 € a režijnom paušále v sume 9,21 € za jeden úkon právnej služby.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) mu priznal úhradu trov konania v sume 325,42 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vo vzťahu k sume priznanej úhrady trov konania ústavný súd poznamenáva, že v súlade so svojou stabilnou rozhodovacou činnosťou vychádzal z toho, že základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu (t. j. v roku 2018 suma 153,50 €), keďže predmet sporu v danom prípade nie je možné oceniť peniazmi (§ 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky). Za predmet sporu v konaní pred ústavným súdom totiž nemožno považovať výšku sťažovateľom požadovaného (resp. ústavným súdom skutočne priznaného) finančného zadosťučinenia, z ktorej pri vyčíslení trov právneho zastúpenia sťažovateľa zrejme vychádzal jeho právny zástupca.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018

